

gelibolu yarımadası tarihi milli parkı morto koyu ziyaretçi dinlenme noktası

gallipoli historical national park morto bay visitor recreation area
Çanakkale, 2006

Mimar : Semra Uygur, Özcan Uygur | Uygur Mimarlık

Architect

Peyzaj : Uygur Mimarlık

Landscape Design

İşveren : T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı

Commissioned by

1915 Çanakkale Savaşı'nda çıkartma sahili olan Morto Koyu, Gelibolu Yarımadası'nda önemli bir alandır. Sıklıkla ziyaret edilen Çanakkale Şehitler Abidesi'ne yakınlığı nedeniyle dinlenme alanı olarak kullanılır. Yapılan düzenleme, alanın doğal topografyasını zedelemekten kullanıcıları sükûnet ve saygı içinde ziyaretlerini yapmaya yönlendirici niteliktedir. Morto Koyu, UDGP'de de açıklandığı gibi, TMP sahil şeridinde, özgün coğrafi, fiziksel ve mekânsal özelliklerin bozulmasını önlemek amacıyla belirlenmiş deniz ve kıyı koruma alanlarından birisidir. Dinlenme noktası; Çanakkale Şehitler Abidesi'ne kara ve deniz yoluyla gelenlerin kesiştiği bir alandır. Topografyayı zedelemekten yerleştirilen kademeli ahşap platformlar, kıyı ve falez üstü ile uyum içindedir. Kademeler arasındaki aydınlatmalar sayesinde platformlar, geceleri adeta havada uçarmış gibi görünür.

Ulus nosyonunu oluşturmada en önemli araçlardan biri olan ortak geçmişin inşasında, müzeler kadar anıtlar da etkin rol oynamaktadır. Ortak geçmişi hatırlatarak tarihsel bir köken inşa eden her anıt, hem ortak değerleri yücelterek bir saygınlık edinmekte hem de toplum tarafından sürekli yeniden üretilen bir sembolik değer taşımaktadır.

1915'te Birinci Dünya Savaşı sırasında Çanakkale Savaşı'nda hayatını kaybeden 253.000 Türk askerinin anısına yaptırılan ve Morto Koyu önündeki Hisarlık Tepesi üzerinde 1960 yılında açılan Çanakkale Şehitleri Anıtı bölgede inşa edilmiş en önemli bellek mekânlarından biridir. Bunu takiben, Gelibolu Yarımadası'nın güney ucundaki yaklaşık 33.000 hektarlık bölgenin 1973 yılında "Tarihi Milli Park" ilan edilmesi, bölgeye animatıcı/hatıra peyzajı niteliği kazandırmış ve belleğin mimari olarak inşa edilmesini de tetiklemiştir. Bu sayede, 1980'lerde Kültür Bakanlığı'nın çalışmaları ile bölgedeki sembolik şehitlikler ve kahramanlık anıtlarının sayısı 55'i bulmuştur. 1980 yılında Tarihi Milli Park (TMP) için hazırlanan ilk Uzun Devreli Gelişme Planı (UDGP) yürürlüğe girmiş, 1998 yılında gerçekleştirilen Gelibolu Yarımadası TMP Uluslararası Fikir ve Tasarım Yarışması sonrasında ise, yeni bir UDGP yapılarak 2003 yılında yürürlüğe girmiştir. Çanakkale Savaşı'nın önemini yerli ve yabancı ziyaretçilere anlatmayı ve sürdürülebilir bir koruma ve kalkınma dengesi oluşturmayı hedefleyen yeni UDGP kapsamında, yapımı tasarlanan 9 dinlenme noktasından 3 tanesi gerçekleştirilmiş ve 5 adet de tanıtım merkezi inşa edilmiştir. İnşa edilen dinlenme noktalarından ikincisi olan Morto Koyu Ziyaretçi Dinlenme Noktası, çelik konstrüksiyon üzerine ahşap malzeme kullanılarak yapılmış, doğal topografya ile uyumlu ve zemine minimum değen üç seviyeli platformlardan oluşmaktadır. Yapım aşamasında mevcut ağaçlar korunarak, platformlar arasında ağaçlandırma yapılması önerilmiş, mevcut otopark alanından arda kalan sert zeminler, asıllarına döndürülerek ağaçlandırılmıştır. İki aşamalı olarak yapılması planlanan dinlenme noktasının 2006 yılında açılan ilk etabında ziyaretçilerin dinlenebilecekleri ahşap platformlar yapılmış, ikinci etabında ise, otopark alanı asgaride bırakılarak kalan alanlarda topografyanın aslına geri döndürülerek ağaçlandırılması hedeflenmiştir.

Used as an invasion point during the Battle of Çanakkale in 1915, Merto Bay is a historically significant site on the Gallipoli peninsula. Due to its proximity to the Çanakkale Martyrs Memorial, it is often used as a recreational area by visitors. The new arrangement does not harm the natural topography and encourages users to carry out their visits in a peaceful and respectful manner. According to the long term development plan for Gallipoli, Merto Bay is one of the coastal areas that is a protected zone to be preserved with its authentic geographical, physical and spatial characteristics. The recreational area is where the visitors coming to the Çanakkale Martyrs Memorial cross paths with the visitors approaching from the sea. The cascading wooden platforms constructed without damaging the landscape are in harmony with the coast and cliff. Due to the lighting on the different levels, the platforms look like they are floating in the air during the night.

Monuments as well as museums play an active role in the construction of a common past, which is an essential tool used to generate the concept of the nation. The monument constructs a historical origin by constantly reminding viewers of historical events and a common past, acquiring dignity by exalting common values and possessing a symbolic value continuously reproduced by the public.

Constructed in memory of the 253,000 Turkish soldiers killed in the Gallipoli Battles during World War I in 1915, Çanakkale Martyrs Memorial is located on the Hisarlık Hill in front of Merto Bay. It opened in 1960, and is one of the most significant places of collective memory constructed in the region. Following the construction of the memorial, the 33,000 hectare area at the southern edge of the Gallipoli peninsula was declared a "Historical National Park" in 1973. This made the area a memorial landscape and triggered the architectural construction of collective memory. With the works of the Ministry of Culture, the total number of symbolic monuments and memorials in the region reached 55 by the 1980s. The first Long Term Development Plan prepared for the Historical National Park went into operation in 1980, followed by a new Long Term Development Plan dated 2003, prepared after the International Idea and Design Competition held for the Gallipoli Historical National Park. Within the scope of the new Development Plan, which aims to convey the international importance of the Gallipoli Wars to guests and to achieve a sustainable balance of conservation and development, three of the nine designed recreation points have been created and five information centers have been constructed. As the second recreation point, Merto Bay Guest Recreation Point consists of three leveled platforms in harmony with the natural topography. Platforms that minimally contact the existing ground have been constructed using wood on steel construction. During the construction, it was proposed that the existing trees be preserved and new trees be planted between the platforms. The paved areas left over from the former parking lot area have been reverted back to their natural form and reforestation has been carried out. The designed recreation point was planned to be constructed in two phases. The first phase was completed and the point was opened in 2006, involving the construction of the wooden platforms whereas the second phase focused on the reduction of the car park and an extensive reforestation of the surrounding area, reverting the traces of former construction activity back to their original state.

